

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ryszard Małecki (spr.)

Sędzia: SO Małgorzata Wiśniewska

Sędzia: SR del. Marcin Dziamski

Protokolant: starszy prot.sąd. Justyna Klimek

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z wniosku M. K.

przy udziale M. K. (1)

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wniesionej przez uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wągrowcu

z dnia 8 kwietnia 2014 r.

sygn. akt I Ns 791/12

postanawia:

1. oddalić apelację;
2. kosztami postępowania obciążyć wnioskodawczynię i uczestnika w zakresie przez nich poniesionym.

/-/M.Wiśniewska/-/R.Małecki/-/M.Dziamski

UZASADNIENIE

We wniosku złożonym do Sądu Rejonowego w Wągrowcu wnioskodawczyni M. K. domagała się dokonania podziału majątku wspólnego jej i uczestnika postępowania M. K. (1) poprzez przyznanie na własność wnioskodawczyni lokalu mieszkalnego położonego w W. przy ul. (...), zapisanego w księdze wieczystej KW nr (...) wraz z udziałem (...) i zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika 6020zł tytułem spłaty oraz przysądzenie na rzecz uczestnika na wyłączną własność budynku mieszkalnego murowanego o powierzchni 25m² położony na terenie Pracowniczego Ogrodu Działkowego na działce nr (...) oraz ruchomości, w tym dwóch samochodów osobowych i wyposażenia ww. lokalu mieszkalnego. Wnioskodawczyni wniosła o ustalenie nierównych udziałów stron w majątku wspólnym w ten sposób, że udział wnioskodawczyni wynosi 80%, a udział uczestnika 20%. Wniosła także o rozliczenie i zwrot nakładów z jej majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 155.680zł.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania M. K. (1) podał, że skład majątku wspólnego wskazany przez wnioskodawczynię jest prawidłowy i bezsporny. Początkowo wskazał, że nie jest zainteresowany żadnym ze

składników majątku wspólnego, ponieważ nie stać go na spłatę. Podkreślił, że za mieszkanie przy ul. (...)byli małżonkowie zapłacili 51.250zł, a pieniądze na jego zakup pochodziły z pożyczki od dziadków wnioskodawczynie w kwocie 20.000zł oraz ze sprzedaży mieszkania położonego w W.przy ul. (...). Podał, że mieszkanie przy ul. (...)nabyła przed ślubem wnioskodawczynie, ale mówiło się, że jest to ich prezent ślubny. Poza tym mieszkanie przy ul. (...)wymagało remontu.

W piśmie procesowym z dnia 18 czerwca 2013 r. uczestnik wniósł o przyznanie mu na własność mieszkania przy ul. (...), z obowiązkiem spłaty wnioskodawczynie w okresie 2 lat.

Postanowieniem wydanym w dniu 8 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Wągrowcu:

I. ustalił, iż w skład majątku wspólnego wnioskodawczynie M. K.i uczestnika postępowania M. K. (1)wchodzą następujące składniki:

1. nieruchomości lokalowa położona w W. przy ul. (...) składająca się z dwóch pokoi, hallu, kuchni, łazienki, garderoby i piwnicy nr 7 o powierzchni 4,6m², o łącznej powierzchni 58,50m², zapisana w księdze wieczystej (...) Sądu Rejonowego w Wągrowcu wraz z udziałem związanym z własnością lokalu w wysokości (...) części nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej (...), o wartości 159.200zł,

2. nakłady na działkę nr (...) położonej na Pracowniczych (...) w W. o wartości 12.000zł,

3. ruchomości stanowiące wyposażenie mieszkania opisanego w punkcie 1:

- 1) zmywarka firmy B.o wartości 1000zł,
- 2) kuchenka gazowa firmy A. o wartości 500zł,
- 3) lodówka firmy P.o wartości 800zł,
- 4) kuchenka mikrofalowa firmy L.o wartości 300zł,
- 5) telewizor 28`` firmy L.o wartości 700zł,
- 6) telewizor 14`` marki P. o wartości 100zł,
- 7) pralka automatyczna o wartości 200zł,
- 8) meble kuchenne o wartości 1500zł,
- 9) meblościanka młodzieżowa o wartości 500zł,
- 10) komoda o wartości 200zł,
- 11) zestaw wypoczynkowy – kanapa i dwa fotele - o wartości 1000zł,
- 12) szafy w garderobie o wartości 500zł,
- 13) łóżko sypialniane z materacem o wartości 500zł,
- 14) ława o wartości 100zł (punkt I),

II. ustalił wartość majątku wspólnego na kwotę 179.100zł;

III. oddalił wniosek wnioskodawczynie o ustalenie nierównych udziałów zainteresowanych w majątku wspólnym,

IV. dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczynie i uczestnika postępowania w ten sposób, że:

1) wnioskodawczyni M. K. córce Z. i K. przyznał na wyłączną własność składniki majątku opisane w punkcie I postanowienia podpunkty 1, 3.1, 3.2, 3.8, 3.12 o łącznej wartości 162.500zł,

2) uczestnikowi postępowania M. K. (1) synowi S. i M. przyznał na wyłączną własność składniki majątku opisane w punkcie I postanowienia podpunkty 2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.9, 3.10, 3.11, 3.13, 3.14 o łącznej wartości 16.400zł,

V. zasądził od wnioskodawczyni M. K. na rzecz uczestnika postępowania M. K. (1) tytułem wyrównania jego udziału w majątku wspólnym dopłatę w kwocie 73.050zł,

VI. ustalił, że wnioskodawczyni M. K. poczyniła z majątku osobistego na majątek wspólny nakłady w kwocie 93.620,74zł,

VII. ustalił, że uczestnik postępowania M. K. (1) poczynił z majątku osobistego na majątek wspólny nakłady w kwocie 11.214,01zł,

VIII. zasądził od uczestnika postępowania M. K. (1) na rzecz wnioskodawczyni M. K. tytułem rozliczenia nakładów na majątek wspólny kwotę 41.203,37zł,

IX. nakazał uczestnikowi postępowania M. K. (1) wydać wnioskodawczyni nieruchomości lokalową opisaną punkcie I podpunkt 1 sentencji wraz z ruchomościami określonymi w punkcie I podpunkty 3.1, 3.2, 3.8, 3.12 sentencji, w terminie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia,

X. nakazał wnioskodawczyni wydać uczestnikowi postępowania nakłady opisane w punkcie I podpunkt 2 sentencji,

XI. koszty sądowe w kwocie 3508,48zł rozdzielił stosunkowo po połowie i zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 1071,66zł,

XII. nakazał kasie sądu zwrócić wnioskodawczyni i uczestnikowi postępowania po 67,41zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na biegłego,

XIII. kosztami pozasądowymi obciążył strony w zakresie poniesionym.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawczyni i uczestnik postępowania zawarli małżeństwo w dniu 16 lipca 1993r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w W.. Małżeństwo to zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w. P. z dnia 5 października 2011 r. sygn. akt (...). Wyrok ten uprawomocnił się 22 grudnia 2012 r.

W dniu 21 czerwca 1993 r. wnioskodawczyni, będąc stanu wolnego, nabyła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku mieszkalnym nr (...) przy ul. (...) w W. (M-3 składające się z trzech izb o łącznej powierzchni użytkowej 44,86m²). Środki finansowe na ten cel otrzymała od swoich dziadków. Zanim wnioskodawczyni i uczestnik postępowania zamieszkali w mieszkaniu przy ul. (...) w W. było one remontowane przez uczestnika i jego ojca. Wartość nakładów z majątku wspólnego zainteresowanych na remont mieszkania wnioskodawczyni przy ul. (...) w W. wynosiła 4900zł.

22 lipca 1997 r. wnioskodawczyni i uczestnik postępowania zawarli umowę kupna mieszkania przy ul. (...) o powierzchni 53,9m² zlokalizowane na II piętrze budynku mieszkalnego wielorodzinnego. W dniu 22 lipca 1997 r. wpłacili na mieszkanie kwotę 10.000zł, a w dniu 22 sierpnia 1997 r. kwotę 10.500zł tytułem 40% przewidywanej wartości transakcji. Termin realizacji umowy został ustalony na czerwiec 1998 r. Pieniądze na powyższe wpłaty wnioskodawczyni i uczestnik postępowania otrzymali od rodziców i dziadków wnioskodawczyni. Po sprzedaży mieszkania na ul. (...) w 1998 r. wnioskodawczyni nie oddała tej pożyczki, ale za zgodą rodziców i dziadków

przeznaczyła ją na wykończenie mieszkania przy ul. (...). Wartość prac budowlano – wykończeniowych w mieszkaniu przy ul. (...) wyniosła 21.603,00zł.

W dniu 15 maja 1998 r. państwo K. wpłacili wnioskodawczyni 2800zł na poczet zakupu od niej mieszkania przy ul. (...) w W..

15 czerwca 1998 r. wnioskodawczyni i uczestnik postępowania nabyli odrębną własność lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku mieszkalnym usytuowanym przy ul. (...) w W. wraz z przynależną piwnicą i udziałem w gruncie, za cenę łącznie 51.205zł, dla którego w tutejszym sądzie prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...). Na poczet ceny kupna wnioskodawczyni i uczestnik wpłacili 20.500zł, a pozostałą resztę ceny w kwocie 30.705zł zobowiązali się zapłacić najpóźniej w dniu 30 czerwca 1998 r.

22 czerwca 1998 r. wnioskodawczyni sprzedała państwu K. własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu położonego przy ul. (...) w W. za kwotę 52.000zł, z której przed zawarciem umowy kupujący wpłacili 32.000zł, a resztę ceny w kwocie 20.000zł zobowiązali się zapłacić do 1 lipca 1998 r.

W dniu 1 lipca 1998 r. wnioskodawczyni i uczestnik postępowania wpłacili na mieszkanie przy ul. (...) kwotę 27.000zł, a w dniu 28.07.1998 r. tytułem końcowego rozliczenia kupna tego mieszkania kwotę 3150zł.

2 września 1998 r. wnioskodawczyni nabyła samochód osobowy marki F. (...) za kwotę 2900zł.

W 2002 r. wnioskodawczyni i uczestnik postępowania otrzymali od rodziców wnioskodawczyni działkę nr (...) o pow. 300m² na Pracowniczych Ogródkach Działkowych „(...)” w W. wraz z murowanym budynkiem i złożyli deklarację członkowską do Polskiego Związku Działkowców.

W dniu 9 listopada 2003 r. wnioskodawczyni i uczestnik postępowania nabyli samochód osobowy marki V. (...) rok produkcji 1994 r. za kwotę 8000zł.

W czasie trwania małżeństwa wnioskodawca i uczestniczka postępowania pozostawali we wspólności ustawowej małżeńskiej. Nie zawierali żadnej umowy majątkowej małżeńskiej.

W skład wspólnego majątku wnioskodawcy i uczestniczki postępowania wchodzi:

1. nieruchomości lokalowa położona w W. przy ul. (...) składająca się z dwóch pokoi, hallu, kuchni, łazienki, garderoby i piwnicy nr 7 o powierzchni 4,6m², o łącznej powierzchni 58,50m², zapisana w księdze wieczystej (...) tutejszego sądu wraz z udziałem związanym z własnością lokalu w wysokości (...) części nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej (...), o wartości 159.200zł,

2. nakłady na działce nr (...) położonej na pracowniczych ogródkach działkowych „(...)” o wartości 12.000zł,

3. ruchomości stanowiące wyposażenie mieszkania określonego w punkcie 1:

1) zmywarka firmy B. o wartości 1000zł,

2) kuchenka gazowa firmy A. o wartości 500zł,

3) lodówka firmy P. o wartości 800zł,

4) kuchenka mikrofalowa firmy L. o wartości 300zł,

5) telewizor 28`` firmy L. o wartości 700zł,

6) telewizor 14`` marki P. o wartości 100zł,

- 7) pralka automatyczna o wartości 200zł,
- 8) meble kuchenne o wartości 1500zł,
- 9) meblościanka młodzieżowa o wartości 500zł,
- 10) komoda o wartości 200zł,
- 11) zestaw wypoczynkowy – kanapa i dwa fotele - o wartości 1000zł,
- 12) szafy w garderobie o wartości 500zł,
- 13) łóżko sypialniane z materacem o wartości 500zł,
- 14) ława o wartości 100zł.

Łączna wartość majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania wynosi 179.100zł. Do małżeńskiego majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania nie wchodzi już samochody osobowe, ponieważ uczestnik sprzedał samochód M., a wnioskodawczyni oddała do kasacji samochód V. (...) i następnie zainteresowani zgodnie podzielili się uzyskanymi z tych transakcji pieniędzmi.

W okresie od ustania wspólności majątkowej małżeńskiej (22 grudnia 2012 r.) uczestnik postępowania poniósł wydatki na spłatę pożyczki zaciągniętej na kupno samochodu M. oraz wydatki na naprawę i ubezpieczenie obowiązkowe od odpowiedzialności cywilnej tego pojazdu w łącznej kwocie 11.214,01zł.

W mieszkaniu przy ul. (...) w W. mieszka obecnie uczestnik postępowania. Uczestniczka wraz z dziećmi mieszka u swoich rodziców na ul. (...) w W.. Uczestnik zarabia netto 2200zł, z czego płaci 950zł alimentów na synów i spłaca kredyt na samochód M. w wysokości 384zł miesięcznie.

W tak ustalonym stanie faktycznym i po dokonaniu oceny dowodów Sąd Rejonowy zważył, że zgodnie z art. 46 krio, do podziału majątku wspólnego stosuje się przepisy o dziale spadku. Na podstawie art. 1035 kc do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności. Sposoby zniesienia współwłasności określone są w art. 211 i art. 212 kc. Są to: podział rzeczy, przyznanie jej stosownie do okoliczności jednemu współwłaścicielowi z obowiązkiem spłaty albo sprzedaż stosownie do przepisów k.p.c.

Ustalając skład majątku wspólnego sąd uznał, że wchodzi do niego: nieruchomości lokalowa położona w W.przy ul. (...)składająca się z dwóch pokoi, hallu, kuchni, łazienki, garderoby i piwnicy nr 7 o powierzchni 4,6m², o łącznej powierzchni 58,50m², zapisana w księdze wieczystej (...)tutejszego sądu wraz z udziałem związanym z własnością lokalu w wysokości (...)części nieruchomości zapisanej w księdze wieczystej (...), o wartości 159.200zł; nakłady na działkę nr (...)położonej na pracowniczych (...)o wartości 12.000zł; ruchomości stanowiące wyposażenie mieszkania: zmywarka firmy B.o wartości 1000zł, kuchenka gazowa firmy A.o wartości 500zł, lodówka firmy P.o wartości 800zł, kuchenka mikrofalowa firmy L.o wartości 300zł, telewizor 28`` firmy L.o wartości 700zł, telewizor 14`` marki P. o wartości 100zł, pralka automatyczna o wartości 200zł, meble kuchenne o wartości 1500zł, meblościanka młodzieżowa o wartości 500zł, komoda o wartości 200zł, zestaw wypoczynkowy – kanapa i dwa fotele - o wartości 1000zł, szafy w garderobie o wartości 500zł, łóżko sypialniane z materacem o wartości 500zł, ława o wartości 100zł.

Do majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania nie wchodzi już samochody osobowe M. (...), ponieważ zainteresowani zbyli już te składniki majątku i zgodnie podzielili się uzyskanymi z tego tytułu pieniędzmi.

Wartość majątku wspólnego ustalono w oparciu o zgodne stanowisko zainteresowanych oraz opinie biegłego P. W. na kwotę 179.100zł.

Sąd nie uwzględnił żądania wnioskodawczyni o ustalenie nierównych udziałów zainteresowanych w majątku wspólnym, bowiem nie wykazała ona, że swoim postępowaniem uczestnik postępowania w sposób rażący czy też uporczywy nie przyczynił się do zwiększania majątku wspólnego.

Co do sposobu podziału Sąd uznał, że należy dokonać fizycznego podziału, rozdzielając poszczególne składniki pomiędzy wnioskodawczynię i uczestnika postępowania, uwzględniając ich początkowo zgodne stanowisko w tej kwestii oraz przy założeniu, że ewentualna spłata różnicy w wartości przyznanych zainteresowanym składników majątku wspólnego powinna być niewielka. Podział fizyczny jest preferowany przez ustawodawcę, ponadto za takim sposobem podziału opowiadał się zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka postępowania.

Sąd I instancji przyznał wnioskodawczyni własnościowe prawo lokalu mieszkalnego położonego w W. przy ul. (...) wraz z ruchomościami w postaci zmywarki, kuchenki gazowej, mebli kuchennych i szafy w garderobie, o łącznej wartości 162.500zł. Wnioskodawczyni wraz z dziećmi stron mieszka obecnie u swoich rodziców. Przyznanie jej mieszkania, zdaniem Sądu, zaspokoi zwłaszcza potrzeby mieszkaniowe wnioskodawczyni i małoletnich dzieci stron. Uczestnik natomiast wskazywał, że z uwagi na swoje niewielkie dochody i obciążenia związane ze stałymi wydatkami, nie jest on w stanie spłacić wnioskodawczyni, dlatego wnosił o przyznanie jej mieszkania, a sam zamierzał wynająć dla siebie pokój. Ostatnia propozycja uczestnika postępowania dotycząca przejęcia mieszkania przy ul. (...) na własność ze spłatą wnioskodawczyni w okresie 2 lat wskazywała, że uczestnik najprawdopodobniej zamierza sprzedać mieszkanie i z uzyskanej w ten sposób kwoty spłacić wnioskodawczynię. Sąd ocenił, że nie jest to sytuacja dopuszczalna, ponieważ wiąże się ze zbyt dużym ryzykiem uzyskania należnej dopłaty przez wnioskodawczynię w sytuacji, gdy wyzbyłaby się ona najważniejszego składnika majątku wspólnego, tym bardziej że dochodzenie tej należności od uczestnika w sytuacji, gdy ma on niskie dochody byłoby wątpliwe, o ile w ogóle możliwe. Sąd podkreślił również, że uczestnik zobowiązany będzie do zwrotu na rzecz wnioskodawczyni nakładów z jej majątku osobistego na majątek wspólny, co stanowić będzie dla niego i tak znaczne obciążenie.

Uczestnikowi postępowania przyznano z kolei pozostałe składniki majątku wspólnego, tj. nakłady na ogródku działkowym oraz ruchomości, o łącznej wartości 16.400zł. Przyznanie w/w składników majątku realizuje zasadę podziału fizycznego majątku zainteresowanych, a także pozwala na zmniejszenie należnej uczestnikowi dopłaty tytułem wyrównania jego udziału w majątku wspólnym.

Sąd wyliczył, że należna uczestnikowi postępowania od wnioskodawczyni dopłata wynosi 73.050zł [(162.500zł-16.400zł):2].

Dalej Sąd argumentował, że kupując mieszkanie na ul. (...) w W. wnioskodawczyni i uczestnik postępowania wpłacili w dniu 22.07.1997 r. kwotę 10.000zł i w dniu 22.08.1997 r. kwotę 10.500zł. Pieniądze na powyższe wpłaty pochodziły z pożyczki udzielonej im przez dziadków i rodziców wnioskodawczyni. W tej części zatem nabycie mieszkania zostało sfinansowane z majątku wspólnego stron. Mieszkanie na ul. (...) zostało zakupione ostatecznie za kwotę 51.205zł. Miało ono być wydane wnioskodawczyni i uczestnikowi postępowania w czerwcu 1998 r. Aby mieć środki na zapłatę reszty ceny za mieszkanie przy ul. (...) wnioskodawczyni sprzedała swoje mieszkanie przy ul. (...) w W. za kwotę 52.000zł. Akt notarialny kupna mieszkania przy ul. (...) został zawarty w dniu 15.06.1998 r. i do dnia 30.06.1998 r. wnioskodawczyni i uczestnik mieli zapłacić za mieszkanie kwotę 30.705zł. W dniu 22.06.1998 r. wnioskodawczyni sprzedała swoje mieszkanie na ul. (...) – do tego dnia otrzymała już za nie 32.000zł, a do dnia 01.07.1998 r. miała otrzymać jeszcze kwotę 20.000zł. Po otrzymaniu całej należności za mieszkanie przy ul. (...) wnioskodawczyni w dniu 1 lipca 1998 r. zapłaciła za mieszkanie przy ul. (...) 27.000zł i 28 lipca 1998 r. 3150zł tytułem końcowego rozliczenia. Ogółem więc sfinansowała ze swojego majątku osobistego nabycie mieszkania wchodzącego w skład majątku wspólnego w kwocie 30.150zł, co stanowi 59% jego ceny. Nakłady z jej majątku osobistego na majątek wspólny wynoszą zatem 58,881% wartości mieszkania przy ul. (...), co równa się kwocie 93.620,74zł (159.000zł * 0, (...)).

Z kolei uczestnik postępowania ze swojego majątku osobistego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej spłacał pożyczkę za zakup wchodzącego w skład majątku wspólnego samochodu osobowego M. oraz poniósł koszty jego naprawy i ubezpieczenia – łącznie na kwotę 11.214,01zł.

Wnioskodawczyni i uczestnik postępowania mogą wzajemnie domagać się od siebie zwrotu połowy poczynionych nakładów na majątek wspólny, tj. wnioskodawczyni należy się z tego tytułu kwota 46.810,37zł, a uczestnikowi postępowania kwota 5607,00zł. Po potrąceniu obu wierzytelności tytułem rozliczenia nakładów na majątek wspólny uczestnik postępowania zobowiązany jest zapłacić uczestniczce postępowania kwotę 41.203,37zł (46.810,37zł – 5607,00zł).

Dla przejrzystości rozstrzygnięcia oraz uznając, że strony powinny to uczynić we własnym zakresie, Sąd nie dokonał potrącenia należnej uczestnikowi dopłaty w kwocie 73.050zł z wierzytelnością wnioskodawczyni z tytułu nakładów w kwocie 41.203,37zł. Ostatecznie więc wnioskodawczyni ma do zapłacenia uczestnikowi kwotę 31.846,63zł. Sumę tę wnioskodawczyni ma zapłacić niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia. Sąd nie skorzystał z dyspozycji art. 212§3 k.c. w zw. z art. 13§2 k.c. i nie oznaczył dłuższego terminu zapłaty, ponieważ już na rozprawie w dniu 13 grudnia 2012 r. wnioskodawczyni deklarowała gotowość spłaty uczestnika kwotą 25.000zł, a więc zbliżoną do wskazanej wyżej kwoty. Od momentu złożenia tego oświadczenia minął już ponad rok, zatem wnioskodawczyni prawdopodobnie jest przygotowana na dopłatę w tej wysokości. Jej sytuacja majątkowa i dochody wykazywane w sprawie III RC 259/12 zapewne nie pogorszyły się, ponieważ mieszka obecnie wraz z dziećmi u swoich rodziców, którzy z pewnością pomagają jej w zaspokajaniu codziennych potrzeb rodziny. Poza tym zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał Sądowi przyjąć, że wnioskodawczyni przy spłacie będzie mogła liczyć na pomoc finansową swoich rodziców.

Dokonując podziału majątku wspólnego stron Sąd nałożył równocześnie na uczestnika postępowania obowiązek wydania wnioskodawczyni przyznaných jej składników majątku, które obecnie znajdują się w jego posiadaniu w terminie miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia. W przekonaniu Sądu jest to wystarczający okres, aby uczestnik miał możliwość wynajęcia np. pokoju albo kawalerki w celu zaspokojenia swoich potrzeb mieszkaniowych. Z kolei wnioskodawczyni nakazano wydać uczestnikowi nakłady na działce, które otrzymał w wyniku podziału majątku wspólnego.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 520§2 k.p.c. i obciążył nimi wnioskodawcę oraz uczestniczkę postępowania po połowie, a kosztami pozasądowymi obciążył strony w zakresie poniesionym.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się uczestnik, który za pośrednictwem swojego pełnomocnika wywiódł apelację, zaskarżając postanowienie w części, tj. w punktach IV-VI w całości, w punktach VIII-IX w całości oraz w punktach XI-XIII w całości, zarzucając orzeczeniu naruszenie:

1) art. 244 kpc z zw. z art. 247 kpc, poprzez pominięcie, że dokument urzędowy stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone i przyjęcie, że M. K.poczyniła z majątku osobistego na majątek wspólny nakłady w kwocie 93.620,74 zł;

2) art. 233 § 1 kpc, poprzez:

a) pominięcie zapisu w akcie notarialnym zakupu mieszkania w W. przy ulicy (...) zapisu, następującej treści: „małżonkowie K. oświadczają, że opisane prawa kupują z majątku dorobkowego oraz, że w małżeństwie ich obowiązuje ustrój ustawowej wspólności majątkowej nie zmieniony żadną umową majątkową małżeńską ani orzeczeniem sądu”, przy przyjęciu, że dokumenty złożone i zgromadzone w sprawie są prawdziwe i autentyczne,

b) nie danie wiary zeznaniom M. K. (1), że mieszkanie przy ulicy (...) w W. było prezentem ślubnym dla obojga małżonków,

c) przyjęcie, że uczestniczka mieszka z dziećmi u swoich rodziców w W. przy ulicy (...),

- d) danie wiary zeznaniom świadków wnioskodawczyni K. J. i Z. J.,
- e) nie danie wiary zeznaniom świadków E. K. i T. K. (1);
- 3) art. 520 § 3 kpc i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania jak w punktach XI, XII, XII zaskarżonego postanowienia;
- 4) art. 45 § 1 krio poprzez przyjęcie, że M. K.poczyniła z majątku osobistego na majątek wspólny nakłady w kwocie 93.620,74 zł;
- 5) art. 58 § 1 kc w zw. z art. 43 § 2 krio, poprzez obejście przepisów o ustaleniu nierównych udziałów w majątku wspólnym małżonków i przyjęcie, że M. K.poczyniła z majątku osobistego na majątek wspólny nakłady w kwocie 93.620,74 zł;
- 6) art. 65 kc i przyjęcie, że przyjęcie, że M. K.poczyniła z majątku osobistego na majątek wspólny nakłady w kwocie 93.620,74 zł;
- 7) art. 46 krio w zw. z art. 1035 kc w zw. z art. 311 i art. 212 kc, poprzez przyznanie na wyłączną własność M. K.nieruchomości lokalowej położonej w W.przy ulicy (...).

Podnosząc powyższe zarzuty uczestnik wniósł o:

- 1) zmianę punktu IV poprzez przyznanie uczestnikowi M. K. (1)synowi S.i M.na wyłączną własność składników majątku opisanych w punkcie I postanowienia podpunkty 1, 2, 3.1, 3.2, 3.8, 3.12, o łącznej wartości 174.500,00 zł, natomiast wnioskodawczyni M. K.córcie Z.i K.przyznanie na wyłączną własność składników majątku opisanych w punkcie I postanowienia podpunkty 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.9,3.10,3.11,3.13,3.14 o łącznej wartości 4.400,00 zł,
 - 2) zmianę punktu V poprzez zasądzenie od uczestnika M. K. (1)na rzecz wnioskodawczyni M. K.tytułem wyrównania jej udziału w majątku wspólnym dopłaty w kwocie 85.050,00 zł i odroczenia termin zapłaty do 30 czerwca 2015 r.,
 - 3) uchylenie punktu VI, ewentualnie ustalenie, że M. K.nie poczyniła żadnych nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny,
 - 4) zmianę punktu VIII poprzez zasądzenie od wnioskodawczyni M. K.na rzecz uczestnika M. K. (1)tytułem rozliczenia nakładów uczestnika na majątek wspólny kwoty 5.607,01 zł,
 - 5) zmianę punktu IX poprzez nakazanie wnioskodawczyni M. K.wydania uczestnikowi M. K. (1)nieruchomości lokalowej opisanej w punkcie I podpunkt 1 postanowienia wraz z ruchomościami określonymi w punkcie I podpunkty 3.1, 3.2,3.8,3.12,
 - 6) zmianę punktu XI poprzez obciążenie stron kosztami sądowymi w zakresie poniesionym, ewentualnie o obciążenie wnioskodawczyni kosztami sądowymi w całości,
 - 7) zmianę punktu XII poprzez zwrot uczestnikowi kwoty 134,82 zł,
 - 8) zmianę punktu XIII poprzez obciążenie wnioskodawczyni kosztami pozasądowymi w całości i zasądzenie od wnioskodawczyni kosztów zastępstwa radcy prawnego wg norm przepisanych,
- a nadto o zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego w postępowaniu odwoławczym wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący zaakcentował w pierwszej kolejności, że mieszkanie przy ul. (...), zakupione przed ślubem, miało być prezentem ślubnym od dziadków wnioskodawczyni, na co wskazywali świadkowie E. K. i T. K. (1) oraz zapis aktu notarialnego sporządzonego przez Notariusza T. K. (2), stanowiącego umowę sprzedaży lokalu położonego w W. przy ul. (...). Dalej apelujący podkreślił, że w chwili obecnej żaden ze synów nie mieszka z matką. Nadto od kwietnia

2012 r. znajduje się ona w stanie niewypłacalności, co w sposób oczywisty ma przeczyć o jej możliwościach spłaty przy założeniu, że zachowa ona nieruchomości. Ponadto, w przekonaniu apelującego, zasądzenie zwrotu nakładów w kwocie 93.620,74 zł stanowiło obejście prawa o ustanowieniu nierównych udziałów w majątku małżonków, gdyż w istocie Sąd ustalił nierówne udziały. Skarżący uzasadnił również swoje wątpliwości związane z przyznaniem na wyłączną własność wnioskodawczyni mieszkania położonego w W. przy ul. (...) wraz z ruchomościami.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni M. K. wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania odwoławczego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny, który Sąd Okręgowy przyjmuje za własny (art. 382 k.p.c.), trafnie ocenił przeprowadzone w sprawie dowody i w konsekwencji dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika w sposób, który zasługuje na akceptację Sądu Odwoławczego. W świetle zarzutów podniesionych w uzasadnieniu środka odwoławczego, uzupełnienia wymagały jedynie ustalenia faktyczne odnoszące się do sytuacji majątkowej wnioskodawczyni.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutów apelacyjnych podniesionych w punktach 1-2 oraz 4-6 środka odwoławczego, sprowadzających się w istocie do zakwestionowania oceny dowodów, która doprowadziła Sąd do wniosku, że M. K. poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 93.620,47 zł.

Ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji, zarówno w zakresie zeznań stron, świadków, jak i dokumentów – aktów notarialnych zawierających umowy sprzedaży lokali przy ul. (...) oraz przy ul. (...), korzysta z ochrony przewidzianej przepisem art. 233 § 1 k.p.c.

Miesiąc przed zawarciem związku małżeńskiego wnioskodawczyni nabyła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku nr (...), zlokalizowanym przy ul. (...) w W.. Z aktu notarialnego stanowiącego umowę sprzedaży wynika, że wyłącznym nabywcą prawa do lokalu była wnioskodawczyni. Uczestnik twierdził z kolei, że pieniądze na nabycie tego prawa pochodziły z prezentu ślubnego (darowizny) przekazanej przez dziadków wnioskodawczyni obojgu małżonkom, a zatem na nim spoczywał obowiązek wykazania swoich twierdzeń. Skarżący nie obalił jednakże domniemania faktycznego, które pozwoliło na poczynienie ustalenia, że lokal przy ul. (...) została nabyty ze środków pochodzących z majątku osobistego wnioskodawczyni. Po pierwsze, trafne jest stanowisko Sądu Rejonowego, że gdyby dziadkowie wnioskodawczyni rzeczywiście chcieli darować środki na zakup mieszkania przy ul. (...) również uczestnikowi, to jego zakup nastąpiłby po zawarciu związku małżeńskiego lub w akcie notarialnym wskazano by, że nabywcą są obie strony niniejszego postępowania. Uczestnik nie przeciwstawił takiemu wnioskowi żadnych argumentów, które mogłyby wskazywać, z jakich przyczyn zakup mieszkania musiał nastąpić jeszcze przed zawarciem przez strony małżeństwa, a nie mógł poczekać do czasu powstania między stronami wspólności majątkowej małżeńskiej. Ponadto, z zeznań świadków wskazanych przez powoda nie wynika jednoznacznie, że środki na zakup mieszkania zostały darowane przez darczyńców do majątku wspólnego. Okoliczność, o której zeznawali świadkowie, że mieszkanie zostało kupione jako prezent ślubny nie przesądza automatycznie, iż właścicielem tego mieszkania mieli stać się oboje małżonkowie. W potocznym rozumieniu przekazanie mieszkania w prezencie ślubnym może bowiem oznaczać, że darczyńcy przekazują młodym małżonkom miejsce, w którym będą mogli zamieszkać zaraz po ślubie (co zdecydowanie ułatwia młodej parze start życiowy), natomiast nie przesądza o tytule prawnym do lokalu.

Reasumując, Sąd Okręgowy za Sądem Rejonowym uznał, że lokal ten został zakupiony ze środków pochodzących z darowizny dziadków M. K. dokonanej na jej rzecz, a zatem z jej majątku osobistego.

W konsekwencji środki pochodzące ze sprzedaży tego lokalu, przeznaczone na zakup lokalu przy ul. (...), stanowiły nakład z majątku osobistego na majątek wspólny małżonków K.. Oceny tej nie zmienia eksponowany w środku odwoławczym zapis w §5 aktu notarialnego (k. 22-25) – umowy sprzedaży lokalu przy ul. (...) w W. zawartej w dniu 15

czerwca 1998 r., że środki na jego nabycie pochodzą z majątku dorobkowego. Nie budzi wątpliwości, że akt notarialny, stanowiący czynność notarialną (art. 79 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 2 ustawy z 1991 r. - Prawo o notariacie) ma charakter dokumentu urzędowego w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Podkreślić należy jednak, że akt notarialny jest dokumentem urzędowym jedynie w zakresie, w jakim potwierdza, że strony złożyły oświadczenia o określonej treści. Oświadczenia woli złożone przez strony podlegają bowiem wykładni (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2009 r., IV CSK 471/08, Lex nr 583892), podobnie jak oświadczenia wiedzy zawarte w tym akcie mogą podlegać ocenie co do ich wiarygodności. Akt notarialny z dnia 15 czerwca 1998 r. nie stanowi zatem urzędowego zaświadczenia tego, że wszystkie środki na nabycie lokalu przy ul. (...) pochodziły z majątku wspólnego małżonków K., ale poświadcza złożenie oświadczeń o tej treści przez kupujących (strony niniejszego postępowania). W sytuacji, gdy ocena pozostałych zebranych przez Sąd dowodów w niniejszej sprawie wskazuje jednoznacznie, że środki pochodzące ze sprzedaży lokalu przy ul. (...), które następnie zostały przeznaczone na nabycie lokalu przy ul. (...), pochodziły z majątku osobistego wnioskodawczynie, nie można uznać za wiarygodne oświadczeń złożonych przez strony w akcie notarialnym tylko z tej przyczyny, że czynność notarialna polegająca na sporządzeniu aktu notarialnego ma moc dokumentu urzędowego. Podniesiony w apelacji ewentualny argument, że wolą stron w 1998 roku było objęcie pieniędzy ze sprzedaży lokalu przy ul. (...) majątkiem dorobkowym pomija, iż ewentualne rozszerzenie majątku wspólnego o te środki wymagałoby zawarcia przez małżonków umowy małżeńskiej majątkowej, rozszerzającej wspólność ustawową, w formie aktu notarialnego (art. 47 § 1 k.r.o.)

Niezrozumiały jest zarzut skarżącego, że zasądzenie zwrotu nakładów stanowi obejście przepisów o ustaleniu nierównych udziałów w majątku wspólnym. Sąd Rejonowy trafnie uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie ma przesłanek do zastosowania instytucji przewidzianej w art. 43 § 2 k.r.o. Jednocześnie wnioskodawczynie zgłosiła żądanie rozliczenia nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny, które to żądanie – z przyczyn wyjaśnionych powyżej – było zasadne. Z tej przyczyny, uwzględnienie roszczenia o zwrot nakładów pozostaje bez związku z żądaniem ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. Tym samym, Sąd nie naruszył przepisów art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 43 § 2 k.r.o. oraz art. 45 § 1 k.r.o.

Nie było również podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej przyznania lokalu przy ul. (...) wnioskodawczynie.

Skoro fizyczny podział lokalu nie był możliwy, a żadna ze stron nie domagała się zarządzenia jego sprzedaży licytacyjnej, to zadaniem Sądu było ustalenie, któremu z byłych małżonków przyznać lokal z obowiązkiem spłaty na rzecz drugiego współwłaściciela.

Sąd I instancji poczynił ustalenia w przedmiocie sytuacji finansowej apelującego, natomiast pominął sytuację wnioskodawczynie, której ostatecznie przyznał lokal.

Na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy III RC 259/12 Sądu Rejonowego w Wągrowcu z powództwa M. K. (1)przeciwko M. K.o alimenty Sąd Okręgowy ustalił, że sytuacja obojga uczestników niniejszego postępowania jest porównywalna. Do połowy lipca 2012 r. uczestniczka zarejestrowana była w PUP jako osoba bezrobotna, natomiast od 16 lipca 2012 r. podjęła zatrudnienie uzyskując najniższe wynagrodzenie. Z kolei apelujący otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 2.200 zł netto, jednakże spłaca alimenty na synów w kwocie 950 zł, raty za kredyt na samochód oraz utrzymuje mieszkanie będące przedmiotem niniejszego postępowania. Ponadto niespornym jest, że synowie stron nie mieszkają już z wnioskodawczynią.

Z powyższego wynika zatem, że sama sytuacja majątkowa i osobista obojga zainteresowanych nie pozwala na jednoznaczne rozstrzygnięcie o przyznaniu jednemu z nich lokalu.

W takim przypadku, w celu wyboru osoby, której należy przyznać własność lokalu, należało wziąć pod uwagę dodatkowe okoliczności. Te natomiast przemawiają za podzieleniem argumentacji Sądu I instancji w zakresie przyznania lokalu wnioskodawczynie z następujących względów. Po pierwsze, gdyby przyznać własność lokalu apelującemu, łączna wysokość spłaty na rzecz uczestniczki, z uwzględnieniem nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny, wynosiłaby 114.253,37 zł. Ma to o tyle istotne znaczenie, że w początkowej fazie niniejszego

postępowania uczestnik nie wyrażał woli przejęcie na własność któregokolwiek ze składników majątku wspólnego, argumentując, że nie stać go na spłatę. Zmieniając swoje stanowisko w tym zakresie uczestnik nie twierdził jednak, że jest w stanie spłacić wnioskodawczynię, argumentując jedynie, że M. K. nie ma środków na ewentualną spłatę na jego rzecz. Ponadto, domagał się odroczenia spłaty na okres dwóch lat. W ocenie Sądu Okręgowego, sytuacja majątkowa uczestnika nie pozwala przyjąć za wiarygodne jego twierdzeń co do możliwości spłaty wnioskodawczyni. Skarżący nie wskazywał na posiadanie oszczędności, na wolę zaciągnięcia kredytu, etc. Z kolei odroczenie spłaty na okres dwóch lat wiązałoby się z dużym ryzykiem, że wnioskodawczyni nie zostanie zaspokojona, jeżeli apelujący sprzeda lokal i nie przeznaczy środków w ten sposób uzyskanych na spłatę wnioskodawczyni. Z kolei przyznanie własności nieruchomości lokalowej M. K. skutkuje natychmiastową wymagalnością roszczenia uczestnika o spłatę. Jeżeli natomiast przeciwniczka apelacji nie wywiąże się ze swojego zobowiązania, skarżący będzie mógł skierować egzekucję do nieruchomości.

W takim przypadku nie ma większego znaczenia, czy bieżące dochody (ewentualnie oszczędności) wnioskodawczyni pozwalają jej na spłatę uczestnika. Z kolei z uwagi na wiek synów stron, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu pozostawało deklarowane na rozprawie odwoławczej dążenie M. K. do ponownego scalenia rodziny i odtworzenia „domu rodzinnego” dla synów.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 21 października 2014 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy uczestnika o przeprowadzenie dowodu z akt postępowania egzekucyjnego KM 839/12 Komornika Sądowego S. Ż., jako zgłoszony z uchybieniem przepisu art. 381 k.p.c. Nic nie stało bowiem na przeszkodzie, aby skarżący ww. wniosek dowodowy zgłosił w postępowaniu przed Sądem I instancji, skoro powoływał się na okoliczność trudnej sytuacji finansowej wnioskodawczyni, a ww. postępowanie egzekucyjne toczy się od 2012 roku. Ponadto, uwzględnienie tego wniosku nie miałyby znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem w przekonaniu Sądu, lokal mieszkalny przyznany wnioskodawczyni stanowi wystarczające zabezpieczenie wykonania przyznanej apelującemu spłaty.

Prawidłowe było również orzeczenie Sądu Rejonowego o kosztach postępowania. Przede wszystkim podniesiony w tym zakresie zarzut apelacyjny nie został rozwinięty, poza stwierdzeniem, że orzeczenie w tej części jest nieprawidłowe. Z utrwalonej judykatury Sądu Najwyższego wynika, że w sprawach o podział majątku wspólnego nie występuje sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., niezależnie od stanowiska stron i zgłaszanych przez nie twierdzeń i wniosków w przedmiocie składu, wartości i sposobu podziału majątku wspólnego. W postępowaniu tym strony są także w równym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem i ich interesy są wspólne o tyle, że celem postępowania jest wyjście ze wspólności majątkowej i uregulowanie wzajemnych stosunków majątkowych (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., IV CZ 13/12 i z dnia 9 sierpnia 2012 r., V CZ 30/12). Powyższe nie oznacza jednak, że nie można obciążyć stron po połowie poniesionymi przez jedną stronę kosztami sądowymi (tu: kosztami opinii biegłego niezbędnej dla ustalenia wartości majątku wspólnego), skoro – jak wskazuje się w cytowanych orzeczeniach – strony są w równym stopniu zainteresowane wynikiem postępowania. Tego rodzaju orzeczenie odpowiada zasadom sprawiedliwości. Z kolei o kosztach zastępstwa procesowego stron Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., realizując w pełni zasadę orzekania o kosztach w postępowaniu o podział majątku wspólnego.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy podziela pogląd, zgodnie z którym, wniesienie apelacji od postanowienia sądu pierwszej instancji o podziale majątku wspólnego przez uczestnika, który kwestionuje sposób podziału, w tym wysokość spłaty, nie stwarza stanu sprzeczności jego interesów z interesem innego uczestnika, akceptującego ten podział oraz niewnoszącego apelacji. Nie uzasadnia więc obciążenia skarżącego kosztami postępowania apelacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZ 46/10, OSNC 2011/7-8/88).

/-/ M. Wiśniewska/-/ R. Małecki/-/ M. Dziamski